

İÇİNDEKİLER-XI

BİRİNCİ BÖLÜM

1982 ANAYASASI VE ANAYASANIN HAZIRLANMASI, KABUL EDİLMESİ, TEMEL İLKELERİ

I. 1982 ANAYASASI'NIN HAZIRLANIŞI VE KABUL EDİLMESİ-3

II. 1982 ANAYASASI'NIN TEMEL İLKELERİ-7

A. Cumhuriyetçilik İlkesi-7

B. Üniter Devlet İlkesi-9

C. İnsan Haklarına Saygılı Devlet İlkesi-11

D. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet İlkesi-12

E. Demokratik Devlet İlkesi-14

F. Laiklik İlkesi-21

G. Sosyal Devlet İlkesi-25

H. Hukuk Devleti İlkesi-26

I. Eşitlik İlkesi-29

J. Başlangıçta Belirtilen Temel İlkelere Bağlılık-30

İKİNCİ BÖLÜM

1982 ANAYASASI'NDA TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER REJİMİ

I. GENEL OLARAK-35

II. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN SINIFLANDIRILMASI-35

A. Kişinin Hakları ve Ödevleri-36

1. Kişinin Dokunulmazlığı, Maddî ve Manevî Varlığı-36

2. Zorla Çalıştırma Yasağı-37

3. Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği-37

4. Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması-38

5. Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı-39

6. Konut Dokunulmazlığı-39

7. Haberleşme Özgürlüğü-40

8. Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü-40

9. Din ve Vicdan Özgürlüğü-41

10. Düşünce ve Kanaat Özgürlüğü-42

11. Düşünceyi Açıklama ve Yayma Özgürlüğü. 42

12. Bilim ve Sanat Özgürlüğü-43

13. Basın Özgürlüğü-43

14. Süreli ve Süresiz Yayın Hakkı-45
15. Kamu Tüzelkişilerinin Elindeki Basın Dışı Kitle Haberleşme Araçlarından Yararlanma Hakkı-46
16. Düzeltme ve Cevap Hakkı-46
17. Dernek Kurma Özgürlüğü-46
18. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı-47
19. Mülkiyet Hakkı-48
20. Hak Arama Özgürlüğü-48
21. Kanunî Hâkim Güvencesi-48
22. Suç ve Cezalara İlişkin Bazı İlkeler-48
23. İspat Hakkı-49
24. Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması-49
- B. Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler-49
  1. Ailenin Korunması ve Çocuk Hakları-49
  2. Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi-50
  3. Kıyılardan Yararlanma-50
  4. Toprak Mülkiyeti-50
  5. Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması-51
  6. Kamulaştırma-51
  7. Devletleştirme ve Özelleştirme-52
  8. Çalışma ve Sözleşme Özgürlüğü-52
  9. Çalışma Hakkı ve Ödevi-52
  10. Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı-53
  11. Sendika Kurma Hakkı-53
  12. Toplu İş Sözleşmesi ve Toplu Sözleşme Hakkı-53
    - a)-Kamu Görevlileri Hakem Kurulu-54
  13. Grev Hakkı ve Lokavt-55
  14. Ücrette Adalet Sağlanması-56
  15. Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması-56
  16. Konut Hakkı-57
  17. Gençliğin Korunması-57
  18. Sporum Geliştirilmesi ve Tahkim-57
  19. Sosyal Güvenlik Hakkı-57
  20. Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması-58

21. Sanatın ve Sanatçının Korunması-58

C. Siyasi Haklar ve Ödevler-58

1. Türk Vatandaşlığı-59

2. Seçme, Seçilme ve Siyasî Faaliyette Bulunma Hakları-60

3. Parti Kurma, Partilere Girme ve Partilerden Ayrılma-60

4. Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı-63

5. Mal Bildirimi-63

6. Vatan Hizmeti-63

7. Vergi Ödevi-64

8. Dilekçe, Bilgi Edinme ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı-64

III. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN SINIRLANDIRILMASI REJİMİ-65

A. Olağan Dönemlerde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması-66

1. Öze Dokunma Yasağı-66

2. Sınırlandırmanın Yalnızca Anayasanın İlgili Maddelerinde Belirtilen Özel Sebeplere Bağlı Olarak Yapılabilmesi-67

3. Sınırlandırmanın Ancak Kanunla Yapılabilmesi-69

4. Sınırlandırmanın Anayasanın Sözüne ve Ruhuna Aykırı Olmaması-69

5. Sınırlandırmanın Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Aykırı Olmaması-70

6. Sınırlandırmanın Laik Cumhuriyetin Gereklerine Aykırı Olmaması-71

7. Sınırlandırmanın Ölçülülük İlkesine Aykırı Olmaması-71

8. Temel Hak ve Özgürlüklerin Doğasından Kaynaklanan Sınırlar-73

B. Olağanüstü Dönemlerde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması-Temel Hak ve Özgürlüklerin Kullanılmasının Durdurulması-74

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1982 ANAYASASI'NA GÖRE SİYASİ PARTİLER

I. GENEL OLARAK-77

II. PARTİ KURMA VE PARTİYE ÜYE OLMA-77

A. Parti Kurma-77

B. Partiye Üye Olma-78

1. Partilere Üye Olabilenler-78

2. Partilere Üye Olamayanlar-78

3. Üyeliğe Kabul Şartları-80

III. SİYASİ PARTİ SİCİLİ-81

IV. TEŞKİLATLANMA VE ORGANLAR-82

A. Siyasi Partilerin Teşkilatı-82

1. Partilerin Genel Merkez Teşkilatı-83

a)-Büyük Kongre-83

(1)-Büyük Kongrenin Yetkileri-84

(2)-Büyük Kongrenin Toplantı Yeter Sayısı-85

b)-Genel Başkan-85

(1)-Eş Genel Başkanlık-86

c)-Merkez Karar, Yönetim ve İcra Organları-86

d)-Merkez Disiplin Kurulu-87

2. İl Teşkilatı-87

3. İlçe Teşkilatı-88

V. SEÇİMLERİN YAPILMASI-89

VI. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SİYASİ PARTİ GRUPLARI-91

A. Grup Genel Kurulu-91

B. Grup Yönetim ve Disiplin Kurulları-91

C. Grup Başkanı-92

VII. ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER-92

A. İbra-92

B. Organlara İlişkin Diğer Hükümler-93

C. Kamu Yararına Dernek Sayılmama-94

D. Anamuhalefet Partisi-94

VIII. SİYASİ PARTİLERİN KAPATILMASI REJİMİ-94

A. Genel Olarak-95

B. Davanın Açılması ve Görülmesi-95

C. Kapatılma Kararı ve Sonuçları-96

D. Siyasi Parti Kapatma Davaları (1962 2015)-97

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YASAMA ORGANI

I. GENEL OLARAK-103

II. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYELERİNİN SEÇİMİ-103

A. Milletvekili Seçilme Yeterliliği-103

B. Seçimlerin Başlangıcı-120

C. Ara Seçimler-121

D. Seçimlerin Yönetimi ve Denetimi-121

1. Yüksek Seçim Kurulu-122

a)-Kuruluşu-122

b)-Görev ve Yetkileri-122

E. Seçme Hakkının Şartları-124

F. Seçim İlkeleri-126

G. Seçim Çevreleri-126

H. Adaylık-128

I. Seçim Sistemi-129

III. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYELERİNİN HUKUKİ STATÜSÜ-130

A. Milletvekilliği Sıfatının Kazanılması-130

B. Milletvekillerinin Göreve Başlaması-130

C. Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesi-131

D. Milletvekilliği Sıfatının Düşmesi-131

E. Milletvekilliği İle Bağdaşmayan İşler-133

F. Yasama Bağışlıkları-Parlamentar Muafiyetler-134

1. Yasama Sorumsuzluğu-134

2. Yasama Dokunulmazlığı-136

G. Milletvekillerinin Mali Statüsü-139

IV. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN İÇ YAPISI-141

A. Başkanlık Divanı-141

B. Siyasi Parti Grupları-144

C. Danışma Kurulu-144

D. Komisyonlar-145

V. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN ÇALIŞMA DÜZENİ-152

A. Genel Olarak-152

B. Oylama Yöntemleri-154

C. Toplantı Yeter Sayısı-157

D. Karar Yeter Sayısı-158

VI. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN GÖREV VE YETKİLERİ-160

A. Kanun Koymak, Değiştirmek, Kaldırmak-161

B. Hükûmeti Denetlemek-169

1. Denetleme Araçları-169

a)-Soru-170

b)-Genel Görüşme-172

c)-Meclis Araştırması-173

d)-Meclis Soruşturması-175

e)-Gensoru-177

C. Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname Çıkarma Yetkisi Vermek-178

D. Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tasarılarını Görüşmek ve Kabul Etmek-179

E. Uluslararası Antlaşmaların Onaylanmasını Uygun Bulmak-180

BEŞİNCİ BÖLÜM

YÜRÜTME ORGANI

I. CUMHURBAŞKANI-185

A. Genel Olarak-185

B. Seçimi-185

C. Görevinin Sona Ermesi-192

D. Görev ve Yetkileri-193

1. Yasama İle İlgili Görev ve Yetkileri-193

2. Yürütme İle İlgili Görev ve Yetkileri-194

3. Yargı İle İlgili Görev ve Yetkileri-194

E. Sorumluluğu-195

1. Siyasi Sorumluluğu-195

2. Hukuki Sorumluluğu-196

3. Cezai Sorumluluğu-196

F. Bağlı Kuruluşlar-197

1. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği-197

2. Devlet Denetleme Kurulu-200

II. BAKANLAR KURULU-202

A. Kuruluşu-202

B. Görevinin Sona Ermesi-203

C. Görev ve Yetkileri-204

D. Sorumluluğu-205

III. HÜKÛMET SİSTEMİ: RASYONELLEŞTİRİLMİŞ PARLAMENTER HÜKÛMET SİSTEMİ-205

IV. YÜRÜTMENİN DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ-209

A. Kanun Hükmünde Kararnameler-209

1. Olağan Dönem Kanun Hükmünde Kararnameleri-209

2. Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim Kanun Hükmünde Kararnameleri-210

B. Tüzükler-211

C. Yönetmelikler-211

D. Diğer İşlemler-212

V. OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM BİÇİMLERİ-212

A. Olağanüstü Hâl-212

B. Sıkıyönetim-222

ALTINCI BÖLÜM

YARGI ORGANI

I. GENEL OLARAK-231

II. YÜKSEK MAHKEMELER-231

A. Anayasa Mahkemesi-231

B. Yargıtay-231

1. Karar Organları-232

2. Yargıtay'ın Görevleri-232

a)-Dairelerin Görevleri-233

C. Danıştay-234

1. Karar Organları-235

2. Genel Sekreterlik-235

3. İdari Hizmetler-235

4. Danıştay Üyelerinin Nitelikleri-235

a)-Üye Seçimi-236

b)-Danıştay Başkanı, Başsavcısı, Başkanvekilleri ve Daire Başkanlarının Nitelikleri, Seçimleri ve Görev Süreleri-237

5. Görevleri-237

D. Askeri Yargıtay-239

1. Birimler ve Karar Organları-239

a)-Başkanlık-239

b)-Başsavcılık-239

c)-Daireler-240

d)-Daireler Kurulu-240

e)-Genel Kurul-240

f)-Başkanlar Kurulu-240

g)-Yüksek Disiplin Kurulu-241

h)-Kalemler-241

i)-İdarî Hizmet Kuruluşları-241

2. Üyelerin Seçimi ve Atanması-241

3. Görev ve Yetkileri-242

E. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi-242

1. Personeli-242

2. Organları-244

3. Görevleri-244

F. Uyuşmazlık Mahkemesi-245

1. Kuruluşu-246

2. Yönetim ve Temsili-246

3. İşleyişi-247

4. Raportörlük-250

III. YARGIYA ORGANINA İLİŞKİN TEMEL İLKELER-251

A. Hâkimlerin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı-251

B. Hâkimlik Güvencesi-252

IV. HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU-252

A. Görevleri-253

B. Organlar ve Birimleri-255

1. Başkanlık-255

2. Genel Kurul-256

3. Daireler-257

a)-Görevleri-258

4. Genel Sekreterlik-259

5. Tetkik Hâkimleri-261

YEDİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE ANAYASA MAHKEMESİ VE ANAYASA YARGISI

I. GENEL OLARAK-265

II. ANAYASA MAHKEMESİ-265

A. Kuruluşu-265

B. Görev ve Yetkileri-268

III. DENETLENEBİLEN İŞLEMLER-269

IV. DENETİMİN KAPSAMI-269

A. Şekil Bakımından Denetim-269

B. Esas Bakımından Denetim-270

V. DENETİMİN BİÇİMLERİ VE ÖZELLİKLERİ-271

A. Soyut Norm Denetimi- İptal Davası-272

B. Somut Norm Denetimi-İtiraz Yolu-274

C. Bireylerin Doğrudan Başvurusu-Anayasa Şikâyeti-276

VI. DENETİMİN ETKİ VE SONUÇLARI-279

VII. TÜRKİYE'DE ANAYASA MAHKEMESİ'NİN VE ANAYASA YARGISININ İŞLEVLERİ-280

SEKİZİNCİ BÖLÜM

ANAYASANIN YAPILMASI ve DEĞİŞTİRİLMESİ

I. GENEL OLARAK-285

II. ANAYASANIN YAPILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ SÜRECİ-285

A. Teklif-285

B. Görüşmeler ve Oylamalar-285

C. Karar-287

D. Onay-287

E. Yürürlüğe Girme-288

DOKUZUNCU BÖLÜM

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR VE CEVAPLARI

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR VE CEVAPLARI (200 ADET)-291

ONUNCU BÖLÜM

METİN SORULARI VE CEVAPLARI

METİN SORULARI VE CEVAPLARI-325

1. 1961 Anayasası ile 1982 Anayasası'nın Hazırlanış ve Kabul Ediliş Süreçlerindeki Farklılıklar Hakkında Bilgi Veriniz?-325

2. 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu Döneminde Yargı Kuvveti ile Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Anayasal Düzenlemeler Konusunda Bilgi Veriniz?-327

3. 1909 Anayasa Değişikliklerinin 1876 Kânûn-i Esâsî'nin Hükûmet Sistemine İlişkin Düzenlemelerinde Meydana Getirdiği Farklılıkları Tartışınız?-330

4. Sened-i İttifak'ın Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri İçindeki Anlam ve Önemi Tartışınız?-331

5. 1961 Anayasası'nda Parlamenter Hükûmet Sisteminin İşleyişini Güçleştiren Olguları Açıklayınız?-333

6. 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun Öngördüğü Demokrasi Anlayışını Belirterek, Bu Demokrasi Anlayışını Çoğulcu Demokrasi Anlayışı İle Genel Çerçeveye Kıyaslayınız? 1924

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun Böyle Bir Demokrasi Anlayışını Benimsemiş Olmasının Nedenlerini Tartışınız?-334

7. 1961 Anayasası'nın Temel Siyasi Felsefesi ve Getirdiği Başlıca Yenilikler Konusunda Bilgi Veriniz?-337

8. 1876 Kânûn-i Esâsî'deki Yasama Organı Hakkında Bilgi Veriniz?-339

9. 1876 Kânûn-i Esâsî'deki Yürütme Organı Hakkında Bilgi Veriniz?-340

10. 1876 Kânûn-i Esâsî'deki Yargı Organı Hakkında Bilgi Veriniz?-341

11. 1876 Kânûn-i Esâsî'deki Hak ve Özgürlükler Hakkında Bilgi Veriniz?-342

KAYNAKLAR-345